

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Antehac ex probatis Auctoribus breviter concinnata

Busenbaum, Hermann

Coloniæ Agrippinæ, 1707

Q. 5. Quænam opponi soleant contra dicta q. præced., & quomodo solvantur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42634

tum ibi tum numeris aliis relatorum, uti colligitur ex rationibus, quas addunt; non dicitur autem absolutè & simpliciter fides, multò minùs dicitur *actus fidei vel actualis fides*, sine addito, nisi re ipsa & in se fit fides, uti n. 23. dictum est, ergo. *Ratio* etiam à priori est, quia ideo requiritur fides, ut intellectum supernaturaliter illustret, ut certificet, ac proportionatè representet proponatque voluntati objecta, in quæ tendere debet per actus spei, doloris & aliarum virtutum supernaturalium, hæc autem certò haberi non possunt per quemcumque alium effectum à fide causatum, si non adsit actus fidei saltem tenuis & imperceptibilis, uti colligitur ex Auctoribus & Reasonibus n. 18. 19. 20. 21., ubique sub finem, additis, ergo.

25 §. 12. Certum est ad justificationem, spem, dolorem de peccatis aliosque actus supernaturalis sufficere fidem virtualementem, secundum explanationem secundam n. 16. datam, si nempe sit actus in se fidei, licet tenuis & imperceptibilis: nam simpliciter & strictè est fides actualis, potestque præstare omnia, per se loquendo, quæ n. 24. diximus per fidem esse præstanda: Nec invenio Auctorem, qui dissentiat, licet enim *Dicast.* de pœn. d. 1. n. 231. ad justificationem requirat actum fidei formalem, & *Esp.* de pœn. q. 88. a. 2. actum spei formalem, ideo est, quia supponunt fidem & spem virtualementem non esse re ipsa actualem, & sic dicunt idem, quod diximus n. 24. non negant autem sufficere virtualementem illam, quam nos dicimus esse re ipsa in se fidei actum. vide dicta illo n. 16.

26 Q. 5. *Quænam* opponi soleant contra dicta q. præced. & quomodo solvantur. R. Præcipuè sunt seqq.
§. 1.

§. 1. *Obiicitur* 1. Si fides & spes prærequiratur ad dolorem sufficientem pro Sacramento penitentiae, uti n. 19. & 20. dictum est, ergo qui non elicuerit illos actus ante confessionem, tenebitur confessiones repetere. R. Si sciret se nequidem virtualiter habuisse, c. Ex hoc præcisè, quòd nunc non meminerit se habuisse, n. seq. nam qui de more frequentarunt catechismos, ac postmodum assueverunt formaliter credere ac sperare objecta necessaria, prudenter supponunt se ea iterum credidisse ac sperasse saltem virtualiter, dum dolebant de peccatis, volebantque confiteri: *Ratio* est, quia dolor, qualis ordinariè elicitur, prærequirit cognitionem omnium illorum objectorum, uti n. 19. dictum est, ergo moraliter fieri non poterat, quin excitarentur species de illis objectis, vel saltem de prioribus actibus circa illa, & cum species illæ essent connexæ, connaturaliter loquendo, excitabantur omnes simul, ergo intellectus, qui semper quærit certitudinem, nec aliunde poterat eam habere, continuò recurrebat ad similes certas cognitiones fidei; consequenter etiam emovebatur voluntas ad correspondentes actus spei vel timoris, quamvis homo non semper adverteret se eos actus habere: hinc infert *Lugo* l. 13. n. 44. stultè aliquos scrupulis angi, eò quòd non recordentur, an habuerint fidem ante confessionem, si enim habuerint dolorem, dicit putare debere, quòd habuerint etiam fidem: quod intelligendum est de illis, qui antecedenter satisfecerunt credenda & modum credendi; atque idem est de spe: aliud est de aliis, qui nunquam sciverunt credenda aut speranda, neq; modum

eos actus eliciendi, de quo dicitur à n. 30. & 118., Notatque rectè *Platel.* n. 241. Confessarium, priusquam absolvat, teneri interrogare poenitentem, si rationabiliter dubitet, an sciat necessaria, necessitate medi; Addit tamen dubium non esse rationabile, si poenitens sit litteratus, bene educatus, & frequenter confiteatur.

Inst. 1. Nemo potest esse certus se necessaria scivisse, aut ante confessionem sufficienter eliciuisse actus necessarios, ergo manebit obligatio repetendi illas confessiones, quia circa valorem Sacramentorum non est licitum sequi incerta & tantum probabilia. R. Dato antec. n. conseq., cujus probat: dist.; circa valorem Sacramenti suscepti non est licitum sequi tantum probabilia, n, circa valorem Sacramenti suscipiendi, c. affi; disparitas est, quod in casu Sacramenti probabiliter validè suscepti, non tantum sit possessio pro valore actus, sed nullum insuper Sacramentum ideo exponetur periculo nullitatis, licet enim peccata illa omittantur in sequentibus confessionibus, non ideo confessiones exponuntur periculo nullitatis, quia certum est confessionem tantum formaliter integram sufficere ad valorem, uti dicitur l. 6. tr. 4. c. 1. ad d. 3. Opposita omnia sunt, si agatur de Sacramento suscipiendo, tum enim fateor meritò adhibendam majorem cautelam, ut per præmissos actus fidei & spei voluntas disponatur ad dolorem supernaturalem, præsertim cum nesciamus, quando actus illi desinant esse virtualiter & tantum habitualiter permaneant.

Inst. 2. Ad dolorem supernaturalem satis est, quod præcedat naturalis cognitio peccati, ergo
etiam

etiam sufficiet, si præcedat cognitio naturalis Dei
 ut remuneratoris vel ut summè boni. R. N. con-
 seq: , præcognitio peccati est pura conditio, de
 se non disponens ad gratiam vel salutem, sed de
 se indifferens, ut peccatum ametur vel odio ha-
 beatur; è contrà præcognitio Dei per fidem est
 propriè dispositio ad salutem, saltem ex ordi-
 natione Dei in præsentè providentia, secundùm
 dicta n. 22: , & id rescimus ex Scriptura, Conc: ,
 PP. & Doctoribus, qui nil simile dicunt de præ-
 cognitione peccati.

Inst. 3. Saltem ad dolorem de peccato, quod
 certò cognosco esse plenè remissum, non prære-
 quiritur spes veniæ, quia spes est desiderium,
 quod tendit in bonum absens probabiliter obti-
 nendum, venia autem talis peccati cognoscitur
 certò præsens & obtenta. R. N. aff: , per spem
 veniæ intelligitur spes remissionis peccati, idest,
 gratiæ remissivæ peccati, talis autem remissio
 potest fieri sæpius, ac sæpius causari talis gratia
 per novam absolutionem, uti suppono ex di-
 cendis l. 6. tr. 4. c. 1. ad dub. 1.

Obii. 2. Durum est & contra mentem omni-
 um fidelium dicere, quòd per omnia opera et-
 iam in statu gratiæ facta, v. g. per eleemosynas,
 nihil mereamur præmii supernaturalis, nisi pri-
 us tendamus in Deum per fidem & spem, ergo
 dicta n. 21. sustineri non debent. R: N: ant: , nam
 ad hoc dicendum cogunt nos Auctoritates & ra-
 tiones ibi adductæ. Neque hoc videri debet du-
 rum, nam qui scit objecta credenda & speran-
 da, ac sæpe exercuit fidem ac spem, si ex bono
 fine det eleemosynam (: quod requiritur ad me-
 ritum apud Deum :) Virtualiter & exercitè co-
 gnoscit

gnoscit honestatem illius operis Deumque remuneratorem, à quo proinde sperabit, uti n. 26. explicatum est: similiter quoties formabit Crucem, adorabit Crucifixum, audiet Missam, orabit &c.; concomitanter eliciet actus fidei & spei, quibus assuevit circa talia objecta tum occurrentia. Denique talis homo, cum fidem Christianam sæpius posuerit tanquam certissimam regulam suarum actionum, quibus ad Deum & beatitudinem vult tendere, quoties hoc vel illud honestum volet agere, etiam volet tendere ad Deum & beatitudinem suam ex directione suæ regulæ, licet non ita advertat; sicuti qui ex regula didicit syllogismos facere, postea ex regula eos repetit, licet non ita advertat se ab ea regula dirigi, uti dictum est n. 16. Et ratio à priori est, quia difficillimum est, ut amans aliquem finem eligat medium, quod novit esse conducens ad illum, & non prius tendat in eum finem, ergo cum omnis Christianus amet beatitudinem, & ex fide sciat honestatem omnis actus boni conducere ad beatitudinem, quando operabitur honestè, facillimè & pro priori per fidem tendet in illam beatitudinem.

Inst. 1. Incredible est homines pios & simplices, qui nihil cogitantes de actu fidei, meditantur aliquid de creaturis, & inde accenduntur, v: g: ad laudem Dei, habere actus tantum naturales. R: De infidelibus non habemus exempla, quòd ita accendantur: si fideles sint, vel erunt actus naturales, vel prius per fidem, saltem virtuales, agnoscent Deum ut Auctorem talis creaturæ.

Inst. 2. Talis laus Dei posset dirigi per actum
pru-

prudentiæ supernaturalis, dictantis Deum ex tali creatura esse laudandum, ergo non est opus actu fidei. R. Talis laus, si fit supernaturalis, posset dirigi per actum prudentiæ supernaturalis, suppositâ cognitione fidei, c, hac non suppositâ, n, prudentia enim, ut dictet Deum esse laudandum laude, quæ ad beatitudinem conducere possit, supponere debet omnia principia laudis supernaturalis adesse ex parte actûs primi, inter quæ est cognitio fidei certa de eo, quod Deus sit finis ultimus, objectum & auctor beatitudinis.

Inst. 3. Pia affectio credendi & iudicium credibilitatis sunt actus supernaturales, neque tamen ad eos prærequiritur fides, cum hanc præcedant, ergo nec prærequiritur ad alios actus supernaturales. R. N: conseq:, priores enim actus spectant ad fidem completè sumptam, uti rectè *Lugo d. 5. n. 46. & Platel: n. 223:*, Concilia autem, PP: & Auctores prærequirunt fidem ad actus supernaturales à fide distinctos.

Inst. 4. Oratio, quâ primò oraturus ardentè petit fidem, est actus distinctus à fide, præcedens fidem, & tamen supernaturalis, ergo. R. *Rhod. d. 2. q. 3. f. 4. §. 1. & Carden. d. 16. n. 20.* putant talem orationem esse naturalem, & tantum removere impedimentum fidei: *Lugo* permittit esse supernaturalem, sed dicit pertinere ad fidem ac in ratione doni computari pro fide, cum sit quædam ejus inchoatio, & re ipsa oriatur ex lumine fidei, sicuti crepusculum matutinum computatur dies, quia est à lumine Solis, & inchoat diem; favetque huic sententiæ *S. Greg. hom: 9: in Ezechielem.*

Obj: 3: SSPP loquentes de necessitate fidei 28

C 4

sæpe

sæpe sumunt fidem pro cognitione honesti, uti ostendit *Ripald:* d. 17. s. 2. 3. & 4., eo sensu, quo dicitur, omnia esse peccata, quæ non fiunt ex fide, ergo malè explicantur de fide stricta, & consequenter dicta n. 23. non subsistunt. R: N: conseq; nam alibi talem requirunt fidem ad meritum, qualem ad justificationem, hæc autem debet esse stricta, uti certum est ex dictis n. 8., ergo.

Inst: 1: *Conc: Mogunrinum* c. 7. de justif: dicit, prævenientem gratiam, tum per alia media, tum potissimum in prædicatione verbi ad conversionem hominum operari, ergo agnoscit sine prædicatione verbi dari gratiam prævenientem, etiam ad justificationem, ergo dari potest etiam justificatio sine fide stricta. R: N: secundam seq; nam in prinis seclusâ prædicatione poterat revelatio proponi per lectionem vel illuminationem internam, ad quam sequi poterat fides stricta: Deinde licet omnino primæ gratiæ prævenientes datæ fuissent ante fidem, tamen fides debuisset supervenire tanquam medium ad justificationem.

Inst: 2: *S: August:* & alii *PP:* agnoscunt in infidelibus gratias supernaturales excitantes ad bona opera, planè independentes à fide, uti latè ostendit *Ripald:* s. 6. & 7. sic *S: Basilides*, quia adhuc infidelis defenderat *S: Potamienam* à quorundam petulantia, meruit converti post triduum: sic *S: Greg: Naz:* orat: 19: loquens de actibus virtuosis Patris sui adhuc infidelis, ait, *pro his rebus fidem quoque, ni fallor, præmii loco retulit:* sic *Daniel* c. 4. suadet *Nabuchodonosori* infideli, ut peccata sua eleemosynis redimat. R. Illis gratiis non consentiebant consensu supernaturali, nisi
medi-

mediante fide : *S: Basilides* isto actu non meruit gratiam conversionis, sed *S: Potamienu* pro ipso orans impetravit : *S: Greg:* latè sumit tò præmium, nam opera illa non merebantur fidem, sed improprie disponebant, removendo impedimenta graviora, uti verba illa exponunt interpretes apud *Lugo* n. 74. *Daniel*, vel supponebat prius habendam fidem, ex qua darentur eleemosynæ, vel si ante fidem suadebat eleemosynas, hæ tantum poterant avertere poenas temporales, quod fuisset præmium tantum naturale. Ex hactenus dictis,

§. 2. *Inferuntur* seqq: 1. Quàm gravis sit obligatio illorum, qui curam animarum habent, ut sibi commissos bene instruant in fide, utpote à qua velut principio primo pendent omnia : *plane*, inquit *Herinx* d. 7. n. 42., *longè utilius instituentur coram plebe conciones catechisticæ quàm aliæ, in quibus subtilizantur loca scripturæ & conceptus ac discursus captum plebis excedentes proponuntur, pro ut tamen frequenter fieri videmus.* 2: Quàm prudenter etiam faciant alii, qui sine obligatione regunt animas, si modum exercendi virtutes theologicas bene edoceant, earumque exercitium frequenter commendent : longè plus proderit per medium quadrantem actus fidei, spei, charitatis elicuisse, quàm per dies multos se affixisse ciliciis vel jeuniis, aut vacasse aliis suis devotiunculis. 3. Quàm quisq; pro se sollicitus esse debeat, ut in his quoque frequenter se occupet, partim ut assuescat, sic enim fiet, ut actus illi sæpe & maximè in necessitate recurrant quasi ex habitu; partim quia sunt regula, anima & perfectio omnium agendorum ac patiendorum pro vita aterna.